

Zetpil en klysma

bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Informatiefolder

NNIC folder SUPP/KLYSMA
uitgave november 2014

Deze folder is tot stand gekomen door samenwerkende IBD verpleegkundigen en MDL artsen binnen respectievelijk het NNIC en het ICC. De folder is ontwikkeld conform NNIC richtlijnen om uniformiteit binnen de voorlichting ten aanzien van IBD patiënten in Nederlandse zorginstellingen na te streven. Op basis van goed hulpverlenerschap kan onder bepaalde omstandigheden van de inhoud worden afgeweken. De inhoud van de folders kan wijzigen in de loop van de tijd. Het NNIC en het ICC wijzen er op dat aan de inhoud van deze uitgave geen rechten of plichten kunnen worden ontleend. Het staat u vrij uw bedrijfslogo te gebruiken naast het NNIC logo.

Uw behandelend arts en/of verpleegkundige heeft met u gesproken over het gebruik van zetpillen/klyisma's. In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit soort medicijnen. Deze folder is echter géén vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelend arts of verpleegkundige terecht.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziektes voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontstekingen onderdrukken, maar ze kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de ontstekingen en daarmee de klachten weer terugkomen.

Waarom een zetpil of klyisma

Uw arts heeft u medicijnen voorgeschreven in de vorm van een zetpil of klyisma. Er zijn verschillende redenen waarom een medicijn in de vorm van een zetpil of klyisma wordt voorgeschreven. Bij mensen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa is de belangrijkste reden dat het medicijn rechtstreeks in de darm wordt ingebracht om het daar zijn werk te laten doen. Het komt dan alleen in het laatste stuk van de dikke darm terecht en nauwelijks in de rest van het lichaam. Hierdoor heeft u minder kans op mogelijke bijwerkingen van het betreffende medicijn. Zetpillen en klyisma's komen met name in aanmerking als de aandoening zich tot het laatste deel van de dikke darm beperkt.

Gebruik

- **Zetpillen:** Breng de zetpillen verdeeld over de dag in. Probeer in elk geval één zetpil voor de nacht in te brengen. Deze kan dan lang in de darm blijven en op die manier langer doorwerken.
- **Klyisma:** Dien de klyisma's verdeeld over de dag toe. Probeer in elk geval één klyisma voor de nacht toe te dienen. Het medicijn kan dan de hele nacht in de darm blijven en op die manier lang doorwerken.
- Om een nieuwe opvlamming te voorkomen schrijft de arts wel eens voor om zetpillen of klyisma's om de twee tot drie dagen te gebruiken.

Indien de zetpil of klyisma slechts 1 maal per dag wordt voorgeschreven, dien dan de zetpil of het klyisma voor de nacht toe. Het medicijn kan dan de hele nacht in de darm blijven en op die manier langer doorwerken.

Hoe een zetpil of klysma toe te dienen

Zetpillen

- Zorg ervoor dat uw endeldarm leeg is voordat u de zetpil inbrengt, dus ga vooraf naar het toilet.
- Was uw handen altijd vóór en ná het inbrengen.
- Verwijder het folie van de zetpil (zie bijsluiter die door de apotheek is meegeleverd).
- Breng de zetpil in de anus. Breng de zetpil, in tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, niet met de spitse punt maar met de stompe punt in de anus. Als u de zetpil met een beetje water bevochtigt, kunt u hem wat makkelijker inbrengen. Duw met een vinger de zetpil helemaal naar binnen, want anders kan uw sluitspier de zetpil onwillekeurig weer naar buiten duwen.
- Het kan zijn dat u na het inbrengen van de zetpil aandrang krijgt. Probeer hier niet aan toe te geven, want de zetpil heeft enige tijd nodig om te smelten en de werkzame stof moet daarna via uw endeldarm worden opgenomen.
- Als u de zetpil binnen tien minuten verliest, omdat u naar het toilet moet, kunt u een nieuwe inbrengen.

Klysma

Volg altijd de voorbereiding/bereiding van het klysma zoals beschreven staat in de bijsluiter die u van de apotheek bij uw medicatie heeft meegekregen;

- Laat het klysma voor u dit toedient op lichaamstemperatuur komen, bijvoorbeeld in een lauwwarm waterbadje. Door het klysma op lichaamstemperatuur te brengen, wordt het klysma beter verdragen, en geeft het minder buikkrampen.
- Zorg ervoor dat uw endeldarm leeg is voordat u het klysma inbrengt. Dus ga vooraf naar het toilet.
- Was uw handen altijd vóór en nádat u een klysma inbrengt
- Ga op uw linkerkant liggen, omdat in deze houding de vloeistof goed doordringt in de darmen. Houd uw onderbeen gestrekt en uw bovenbeen gebogen.
- Schud het klysma goed. Breng de tuit van het klysma voorzichtig in de anus.
- Indien het inbrengen van de tuit van het klysma in de anus moeizaam gaat, probeer dan lichtjes te persen. Door het persen opent de anus zich een beetje, waardoor het inbrengen soepeler gaat.
- Knijp de fles zo veel mogelijk leeg en trek deze weer uit de anus. Houd de fles ingedrukt als u hem terugtrekt. Hiermee voorkomt u dat de vloeistof weer terugvloeit in de fles. Er blijft altijd een beetje vloeistof achter in de verpakking. Dit is normaal, de ingebrachte hoeveelheid is voldoende voor de werking.
- Blijf op uw linkerkant liggen, of, indien u dat prettiger vindt, op uw buik, en blijf ongeveer 5 tot 10 minuten in deze positie liggen om te voorkomen dat de vloeistof er weer uit komt.

- Houd er rekening mee dat wanneer u een beetje vloeistof morst, dit bruine vlekken kan veroorzaken in het linnengoed. Deze vlekken zijn er moeilijk uit te wassen. U kunt morsen voorkomen door op een absorberend matje te gaan liggen.

Bijwerkingen

Lees voor de bijwerkingen van het betreffende medicijn de bijsluiter die door uw apotheek is meegeleverd bij de zetpillen / klysma's.

Opmerkingen/Complicaties

In principe geeft het zetten van een klysma geen aanleiding tot complicaties. Het vullen van de endeldarm met het vocht van het klysma kan aanleiding geven tot buikkrampen en een ongemakkelijk gevoel. Koude vloeistoffen geven daar eerder aanleiding toe. Wees voorzichtig met het inbrengen van de 'tuit' van het klysma, te ruw inbrengen kan beschadigen aan het darmslijmvlies aanbrengen, welke pijnlijk kunnen zijn of kunnen bloeden.

Welke zetpillen en klysma's worden gegeven bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa?

Mesalazine (5-aminosalicylzuur);

Mesalazine wordt vooral gebruikt bij ontstekingen van de dikke darm. Indien het medicijn in de vorm van een zetpil of klysma gegeven wordt, beperkt de werking zich tot de dikke darm. Mesalazine wordt gebruikt om een ontsteking tot rust te brengen. Mesalazine is bekend onder de volgende merknamen , Asacol®, Claversal®, Dipentum®, Mezavant®, Pentasa®, Salofalk®.

Bijnierschors hormonen / corticosteroiden (Beclometason en Budesonide);

Corticosteroiden werken ontstekingsremmend en verminderen daardoor de klachten van inflammatoire darmziekten. Ontstekingsverschijnselen in de darmen zoals pijn, diarree en bloed bij de ontlasting nemen af. U kunt meestal binnen een aantal weken na het starten van de corticosteroidklysma's verbetering verwachten. Vaak worden corticosteroidklysma's voorgeschreven in combinatie met andere geneesmiddelen tegen inflammatoire darmziekten. Corticosteroidklysma's zijn bekend onder de volgende merknamen; Entocort® en Budenofalk®.

Combinatie van beide middelen;

Combinatieklysma's zijn bekend onder de namen Beclometason-Mesalazine Klysma FNA.

Tot slot / Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met uw arts of verpleegkundige.